

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОЕКТ

П О Л О Ж Е Н Н Я

**ПРО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У ДНІПРОВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Дніпро - 2021

УДК 378.140

Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти у Дніпровському державному аграрно-економічному університеті. Дніпро: ДДАЕУ, 2021. - 39 с.

Доповнено, розглянуто і схвалено науково-методичною радою ДДАЕУ 6 жовтня 2021 р., протокол № 1.

Укладачі:

Онопрієнко Д. М. - перший проректор - проректор з навчальної роботи;

Гапіч Г. В. - начальник навчального відділу;

Черненко О. І. - керівник секції підвищення кваліфікації НПП та практичної підготовки здобувачів вищої освіти науково-методичні ради ДДАЕУ;

Бойко О. О. - заступник декана факультету ветеринарної медицини з практичної підготовки здобувачів вищої освіти;

Доценко В. І. - заступник декана факультету водогосподарської інженерії та екології з практичної підготовки здобувачів вищої освіти;

Дудін В. Ю. - заступник декана інженерно-технологічного факультету з практичної підготовки здобувачів вищої освіти;

Лемішко С. М. - заступник декана агрономічного факультету з практичної підготовки здобувачів вищої освіти;

Рожков В. В. - заступник декана біотехнологічного факультету з практичної підготовки здобувачів вищої освіти;

Саванчук Т. М. - заступник декана факультету обліку і фінансів з практичної підготовки здобувачів вищої освіти;

Савенко О. А. - заступник декана факультету менеджменту і маркетингу з практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Галузь використання	5
3. Зміст практики	5
4. Види практики	6
4.1. Навчальна практика.....	7
4.2. Виробнича практика.....	8
4.2.1. Технологічна практика.....	9
4.2.2. Переддипломна практика.....	9
4.3. Стажування.....	10
5. Бази практики	11
6. Організація практики	13
7. Матеріальне забезпечення практики	20
8. Підведення підсумків практики	22
Додатки.....	25

ПОЛОЖЕННЯ
про проведення практики здобувачів вищої освіти у
Дніпровському державному аграрно-економічному
університеті

Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти у Дніпровському державному аграрно-економічному університеті (далі – Положення) розроблене відповідно до Закону України “Про вищу освіту”, Указу Президента України від 04.07.2005 р. № 1013/2005 “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні”, Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки, схваленої Розпорядженням КМУ від 6 квітня 2011 р. №279-р., Розпорядження КМУ «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки на період до 2015 року, листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. № 1/9-98 і Міністерства аграрної політики України від 24.02.09 р. № 18-128-12/239 "Про практичну підготовку студентів", проекту Положення про практичну підготовку студентів вищих навчальних закладів від 09.02.2011 р., розробленого Міністерством освіти і науки України, Положення про практичну підготовку студентів вищих аграрних навчальних закладів України (затверджене Міністерством аграрної політики та продовольства України 05.09.2013 р.)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Практика здобувачів вищої освіти (далі здобувачі) у Дніпровському державному аграрно-економічному університеті є невід’ємною складовою

освітньо-професійної програми підготовки фахівців і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, визначених освітньо-професійною програмою (ОПП) підготовки фахівців відповідної спеціальності.

1.2. Метою практики є формування та розвиток у здобувачів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретного виробництва, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності.

1.3. Види та обсяг практик визначаються стандартами вищої освіти за спеціальностями певних освітньо-професійних програм і відображаються у навчальних планах.

1.4. Дніпровський державний аграрно-економічний університет відповідно до нормативних документів розробляє і затверджує нормативні матеріали, що регламентують організацію практики здобувачів з урахуванням специфіки їх підготовки.

1.5. Місцем проведення практики мають бути сучасні високотехнологічні підприємства (організації, установи) аграрного виробництва та інших галузей економіки, установи освіти, науки, державного управління, навчально-практичні центри, створені на базі університету, а також бази практики за межами України.

1.6. Заходи, пов'язані з організацією практики, визначаються наказом ректора університету.

2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Положення визначає види, завдання та організацію практик здобувачів Дніпровського державного аграрно-економічного університету, їх нормативно-методичне забезпечення, принципи взаємовідносин з підприємствами,

а також обов'язки і відповідальність керівників підприємств, університету та здобувачів за якість практики.

3. ЗМІСТ ПРАКТИК

3.1 Зміст практик і послідовність їх проведення визначається наскрізними програмами, які розробляються на факультетах університету згідно з навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців і затверджуються першим проректором – проректором з навчальної роботи.

3.2 Наскрізна програма практики – це основний навчально-методичний документ, що регламентує вид, мету, завдання, зміст, обсяг і послідовність проведення практик, підбиття їх підсумків і містить рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки (рівень знань, умінь і навичок), які здобувачі мають отримувати під час проходження кожного виду практики за кожним освітньо-кваліфікаційним рівнем. Зміст наскрізної програми охоплює програми всіх етапів практичного навчання (навчальна та виробнича практики).

3.3. Наскрізна програма практики схвалюється науково-методичною радою відповідного факультету, узгоджується з начальником навчального відділу і затверджується першим проректором - проректором з навчальної роботи університету.

3.4. На основі наскрізних програм кафедри, які здійснюють керівництво практиками, розробляють робочі програми відповідних видів практик.

Кожна робоча програма після розгляду на засіданні кафедри та науково-методичній раді факультету погоджується з заступником декана з практичної підготовки здобувачів, начальником навчального відділу університету і затверджується першим проректором - проректором з навчальної роботи.

Університет розробляє інші методичні та облікові документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики здобувачів та дієвому контролю за практичним навчанням з боку університету.

4. ВИДИ ПРАКТИКИ

Видами практики здобувачів Дніпровського державного аграрно-економічного університету залежно від конкретної спеціальності (спеціалізації) є:

- навчальна (практичні і лабораторні, польові та камеральні роботи, екскурсійна, ознайомлювальна, для отримання первинних професійних умінь та навичок, отримання робітничої професії тощо);
- виробнича (технологічна, експлуатаційна, конструкторська, комплексна, економічна, організаційно-управлінська, обліково-аналітична, переддипломна, науково-дослідна тощо);
- стажування (педагогічне, наукове, в органах державної влади та самоврядування).

4.1. Навчальна практика

4.1.1. Метою навчальної практики є закріплення теоретичних знань, набутих здобувачами під час занять в університеті, ознайомлення зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок, а також відповідної робітничої професії.

Навчальна практика може проводитися у навчальних кабінетах і лабораторіях, навчально-виробничих майстернях, клініках, навчальних господарствах, на тваринницьких фермах, птахофабриках, звірофермах, бджолорозплідниках, інкубаторних станціях, рибних господарствах, комбикормових заводах, полігонах, навчально-дослідних ділянках, навчально-практичних центрах

та інших допоміжних об'єктах університету, а також в організаціях, на підприємствах відповідного профілю на основі угод з університетом.

4.1.2. Навчальна практика включає:

- практику з окремих навчальних дисциплін;
- практичне навчання здобувачів робітничих професій;
- практичне оволодіння первинними вміннями і навичками із спеціальності.

4.1.3. Під час проведення навчальної практики з окремих навчальних дисциплін групу ділять на підгрупи (бригади) чисельністю не менше 10 осіб за рішенням навчального закладу, враховуючи специфіку навчальної дисципліни та спеціалізацію здобувачів.

4.1.4. Навчальна практика, за рішенням університету, може здійснюватись як тривалими концентрованими періодами в межах навчального року, так і шляхом чергування з теоретичними заняттями за днями, тижнями тощо.

4.1.5. Методику організації навчальної практики визначає університет.

4.1.6. Тривалість робочого дня здобувачів під час навчальної практики на навчально-допоміжних об'єктах навчального закладу становить 6 академічних годин, а на підприємствах – згідно з чинним законодавством. Керівництво навчальною практикою здобувачів залежно від її змісту і місця проведення здійснюють викладачі та майстри виробничого навчання.

4.1.7. Конкретно перелік практик визначається навчальними планами і наскрізними програмами практик.

4.1.8. Під час навчальної практики здобувачі ведуть робочі щоденники, які систематично перевіряють керівники практик.

4.1.9. По закінченню навчальної практики здобувачам виставляють оцінки за результатами перевірки щоденників, звітів і особистого спостереження викладача під час практики. Критерії оцінювання знань здобувачів під час проходження навчальної практики наведено в додатку Ж.

За необхідності з окремими здобувачами проводять співбесіду з питань виконання програми практики.

4.1.10. Під час проведення практики здобувачам університету надається можливість опанування курсу професійно-технічного навчання з проходженням кваліфікаційної атестації і видачею свідоцтва про присвоєння або підвищення робітничої кваліфікації за умови її відповідності фаху навчання. Присвоєння робітничої кваліфікації здійснюється відповідною державною установою за представленням кваліфікаційної комісії університету.

4.2. Виробнича практика

Метою виробничої практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок з робітничої професії та спеціальності, а також збір матеріалу для виконання дипломних, курсових проектів (робіт), підвищення розряду робітничої професії, одержаної в період навчальної практики або придбання нової робітничої професії із передбачених навчальним планом.

Виробнича практика проводиться на підприємствах (в організаціях, установах) на основі укладених договорів (додаток 1) та навчально-науково-дослідних центрах університету.

4.2.1. Технологічна практика

Основним завданням технологічної практики із спеціальності є формування професійних умінь і навичок у поєднанні із закріпленням, розширенням і систематизацією одержаних в університеті знань на основі вивчення ринкової

економіки, наукової організації праці і управління конкретного підприємства, закладу, установи, організації, придбання практичного досвіду, а також розвитку професійного мислення, організаторських здібностей.

Характер виконання кожним здобувачем робіт повинен періодично змінюватись з тим, щоб він засвоїв весь цикл основних робіт у галузі з його майбутньої спеціальності.

Кафедри університету розробляють згідно з програмами практики відповідні графіки і індивідуальні завдання здобувачам, де вказують орієнтовний перелік робочих місць (посад), тривалість роботи на цих місцях, а також основні питання, з якими повинен ознайомитися здобувач у період технологічної практики, та перелік умінь і навичок, що мають бути сформовані.

4.2.2. Переддипломна практика

Переддипломна практика здобувачів (як різновид виробничої практики) є завершальним етапом навчання, проводиться на випускному курсі з метою узагальнення і вдосконалення здобутих ними знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової діяльності, а також збору матеріалів для дипломної роботи (проекту).

Основним завданням переддипломної практики є безпосередня практична підготовка до самостійної роботи на посадах фахівців відповідних освітніх ступенів бакалавра, магістра та поглиблення і закріплення теоретичних знань, практичних умінь із спеціальності, набуття досвіду працювати в колективі і виконувати посадові обов'язки.

Переддипломна практика здобувачів проводиться в індивідуальному порядку. Кожен із здобувачів-практикантів знаходиться в ролі помічника (дублера) керівника відповідного структурного підрозділу підприємства.

Бажано направляти здобувачів на практику до підприємств, установ і організацій, де вони після закінчення навчального закладу будуть працевлаштовані.

За наявності вакантних місць здобувачі можуть зараховуватися на штатні посади, якщо робота на цих посадах задовольнятиме вимоги програми практики.

Зміст практики, приблизний перелік робочих місць і тривалість роботи здобувачів під час практики визначається програмами і завданнями практики.

Для здобувачів, які навчаються за заочною формою навчання, може бути передбачена практика тривалістю до одного місяця, якщо вони не працюють за обраною спеціальністю.

У період переддипломної практики здобувачам заочної форми навчання за місцем роботи може бути надано місячну відпустку без збереження заробітної плати.

4.3. Стажування

Стажування (педагогічне і наукове, в органах державної влади та самоврядування) є завершальним етапом навчання, проводиться на випускному курсі ОС «Магістр» з метою узагальнення і вдосконалення набутих ними знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової діяльності, а також збору матеріалів для дипломної роботи (проекту).

Стажування здобувачів проводиться в індивідуальному порядку. Кожен із здобувачів-практикантів знаходиться в ролі помічника (дублера) керівника відповідними структурними підрозділами навчальних та наукових установ, департаментів облдержадміністрації.

Зміст стажування, приблизний перелік робочих місць і тривалість роботи здобувачів під час стажування визначається програмами і завданнями стажування.

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

5.1. Базами проведення практики можуть бути сучасні високотехнологічні підприємства (організації, установи) аграрного виробництва та інших галузей економіки, державного управління, а також навчальні кабінети, лабораторії, навчально-виробничі майстерні, навчально-практичні центри, полігони, ферми, дослідні поля, навчально-науково-дослідні центри університету тощо, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі робочих програм практики.

5.2. Основною вимогою до баз практики є їх здатність забезпечити виконання програми практики.

Підприємства (організації, установи) незалежно від форм власності та підпорядкування, які є базами практики, повинні відповідати таким вимогам:

- наявність структур, що відповідають напрямам (спеціальностям, спеціалізаціям), за якими здійснюється підготовка фахівців в університеті;
- наявність кваліфікованого керівництва практикою здобувачів, що підтверджується паспортом господарства;
- надання здобувачам права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- наявність інформаційного забезпечення практикантів щодо новітніх технологій, які використовуються в галузі.

По можливості:

- надавати здобувачам на час практики робочі місця;
- працевлаштовувати випускників університету.

5.3. Навчальна практика для отримання первинних професійних умінь, навичок може проводитися у навчальних, навчально-виробничих майстернях,

навчальних господарствах, навчально-дослідних ділянках, регіональних навчально-практичних центрах та інших допоміжних об'єктах університету.

Бази для проведення навчальної практики повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення та розміщуватись, як правило, на території університету або поблизу. Лабораторія, майстерня, навчальна клініка, ферма, бухгалтерія, дослідне поле тощо, як бази навчальної практики, мають бути паспортизованими з описанням матеріально-технічного і методичного забезпечення кожного робочого місця, а також із визначенням умінь і навичок, які мають бути сформовані.

5.4. Технологічна практика організовується на передових підприємствах і в установах аграрного виробництва та інших галузей економіки, а також – навчально-виробничих майстернях, навчально-практичних центрах, кафедрах на виробництві, у проблемних та галузевих лабораторіях, навчальних господарствах університету та інших структурних підрозділах, що виробляють товарну продукцію, технологія виробництва якої відповідає вимогам програми практики.

5.5. Переддипломна практика проводиться на виробничих підприємствах, установах, об'єднаннях АПК і їх підрозділах та підприємствах інших організаційно-правових форм і форм власності, діяльність яких відповідає напряму дипломної роботи (проекту).

5.6. Стажування проводиться в навчальних, наукових установах та органах державної влади і самоврядування, діяльність яких відповідає напряму дипломної роботи (проекту).

5.7. За наявності в університеті державних чи регіональних замовлень на підготовку фахівців перелік баз практики, як правило, повинен надаватись органами, що формували замовлення.

5.8. У випадку підготовки фахівців за цільовими договорами (контрактами) з підприємствами, організаціями, установами, фізичними особами бази практик передбачаються договорами (контрактами).

5.9. Для здобувачів-іноземців бази практик передбачаються у відповідному контракті чи договорі на підготовку фахівців і можуть бути розташовані як на території країн-замовників, так і в межах України.

Забезпечення здобувачів-іноземців навчально-методичною документацією та атестація за результатами практики здійснюються на загальних підставах.

5.10. Здобувачі мають право самостійно підбирати для себе місце практик і пропонувати його кафедрам, деканатам, навчальному відділу для укладання відповідних договорів. Бази проходження переддипломної практики та стажування, самостійно обрані здобувачем, мають відповідати вимогам п. 5.2.

5.11. Для забезпечення практик здобувачів деканат факультету за участю кафедр та з врахуванням зазначених договорів формує перелік сучасних високотехнологічних підприємств і господарств, які можуть забезпечити виконання здобувачами програми практики.

Не пізніше як за 6 місяців до початку практики кожного року цей перелік уточнюють.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

6.1. Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора, деканів факультетів та завідувачів відповідних кафедр університету.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює начальник навчального відділу.

До керівництва виробничою практикою залучають досвідчених викладачів та керівних працівників, які викладають фахові дисципліни.

6.2. На здобувачів, які проходять практику на підприємстві (в організації, установі), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (організації, установи).

Тривалість робочого часу здобувачів під час проходження виробничої практики регламентується законодавством України про працю.

6.3. Керівники баз практики мають право своїм наказом зараховувати здобувачів на конкретні робочі місця (посади), а в разі відсутності робочих місць – дублерами працівників, а також призначають керівників практики від виробництва.

6.4. За наявності вакантних місць здобувачі можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам практики; при цьому не менше п'ятдесяти відсотків часу відводиться на загально-професійну підготовку за програмою практики.

6.5. Строки проведення практики встановлюються університетом з урахуванням особливостей сезонності сільськогосподарських робіт, баз практик, навчально-виробничих підрозділів університету. При цьому повинно передбачатися можливе залучення здобувачів до безпосередньої участі у технологічних процесах як в навчально-виробничих підрозділах навчального закладу, так і на підприємствах.

Практика може здійснюватись як безперервним циклом, так і шляхом чергування з теоретичними завданнями по днях (тижнях, місяцях) за умови забезпечення зв'язку змісту практики і теоретичного навчання.

6.6. Оцінювання практики прирівнюється до оцінювання теоретичного навчання і враховується під час підведення підсумків загальної успішності.

6.7. Університет щороку укладає взаємовигідні договори із сільськогосподарськими підприємствами, установами, організаціями і об'єднаннями на наступний рік: погоджують з ними робочі програми, графіки проходження практики тощо.

6.8. Адміністрація університету (відповідні деканати та кафедри) зобов'язана забезпечити:

- своєчасний розподіл здобувачів за місцем практики;
- проведення інструктажу з проходження практики та охорони праці.

6.9. На здобувачів, зарахованих під час виробничої практики на робочі місця, поширюється загальне трудове законодавство, правила охорони праці і правила внутрішнього розпорядку, що діють на цьому підприємстві.

6.10. Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка Положення про порядок проведення практики здобувачів університету;
- розробка наскрізних та робочих програм практики здобувачів, підготовка яких здійснюється за різними спеціальностями (спеціалізаціями);
- визначення баз практики;
- розподіл здобувачів за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики між університетом та підприємством, (організацією, установою);
- призначення керівників практики;
- складання тематики індивідуальних завдань на практику;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

6.11. Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність здобувачів і керівників практики, є наскрізна програма практики.

Робочі програми практики мають відповідати вимогам галузевих стандартів вищої освіти, ураховувати специфіку спеціальності та відображати останні досягнення науки і виробництва. Програми перезатверджують не рідше, ніж один раз на п'ять років, якщо протягом цього періоду не було змін в тривалості, назві практики тощо. Розробка та видання програм практики для нових спеціальностей і спеціалізацій здійснюються не пізніше, ніж за семестр до її початку.

Робочі програми практики мають містити основні розділи:

- мету і завдання практики;

- компетентності і програмні результати навчання (відповідно до матриць відповідності ОПП (ОНП) загальні (ЗК) і фахові (ФК) компетентності, а також програмні результати навчання (ПРН);

- організація проведення практики;
- зміст практики;
- вимоги до звіту про практику;
- підсумки практики.

Розділи робочої програми практики можуть включати методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики, перелік літератури, необхідної документації, екскурсій під час проведення практики та інших заходів, що сприяють закріпленню знань, отриманих під час навчання.

6.12. Індивідуальне завдання розробляється керівником практики від кафедри і видається кожному здобувачу. Зміст індивідуального завдання повинен враховувати конкретні умови та можливості підприємства (організації, установи), відповідати потребам виробництва і водночас відповідати меті і завданням практики.

6.13. На початку практики здобувачі повинні пройти інструктаж з охорони праці, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

6.14. Наказом ректора про проведення практики здобувачів призначається:

- місце та терміни проведення практики;
- склад груп здобувачів (бригад);
- керівник практики від університету.

6.15. Навчальний відділ та деканати факультетів:

- за заявками випускових кафедр не рідше одного разу на три роки надають пропозиції Департаменту агропромислового комплексу, розвитку сільських територій та ринкового середовища при Дніпропетровській облдержадміністрації

та інших галузевих управлінь щодо визначення базових господарств для проходження практики здобувачами ДДАЕУ;

- укладають договори (додаток А) з базовими підприємствами (організаціями, установами) та підприємствами за вибором здобувачів;

- визначають вид і строки проведення практики, кількість здобувачів-практикантів, обов'язки між університетом і підприємствами та установами щодо організації і проведення практики;

- готують проекти наказів і рішень із питань практики;

- уточнюють з базами практики умови проведення практики;

- здійснюють контроль за проведенням практики, аналізують та узагальнюють її результати;

- забезпечують кафедри необхідною документацією з питань практики;

- здійснюють контроль за розробкою програм практики;

- готують розпорядження щодо створення предметної комісії із захисту звітів (за поданням кафедр) та терміну захисту звітів про проходження практик здобувачами;

- аналізують звіти кафедр про результати практики та готують підсумкову довідку про її проведення.

6.16. Відповідальними за організацію і проведення практики в університеті на факультетах є заступники деканів факультетів з практичної підготовки, які:

- здійснюють контроль за навчально-методичним забезпеченням практики на факультеті;

- інформують здобувачів про місце, строки проведення практики та форми звіту;

- здійснюють контроль за організацією та проведенням практики кафедрами, виконанням програми практики, своєчасним складанням заліків і звітної документації за підсумками практики.

6.17. Безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою здобувачів забезпечують відповідні кафедри, які:

- розробляють програму практики і, за необхідності, доопрацьовують її, але не рідше ніж один раз на п'ять років;
- визначають бази всіх видів практик, узгоджують з ними кількість здобувачів, що приймаються на практику, про що укладають відповідні договори;
- складають графіки розподілу здобувачів за базами практики, які до початку практики подаються в деканати та до навчального відділу університету;
- призначають керівників практики та забезпечують, за можливості, їх виїзд на бази практик за декілька днів до початку для перевірки готовності до прийому здобувачів і ознайомлення керівників підприємств (організацій, установ) з програмами практики;
- розробляють тематику індивідуальних завдань на період проведення практики;
- забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом здобувачів на практику: інструктаж про порядок проходження практики, надання здобувачам-практикантам необхідних документів (направлення (додаток В), програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, теми курсових і дипломних робіт (проектів), методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо), перелік яких встановлює навчальний заклад;
- здійснюють керівництво і контроль за проведенням практики;
- повідомляють здобувачів про систему звітності з практики, а саме: подання письмового звіту, щоденника практики (додаток Б), повідомлення про прибуття (додаток Д);
- обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданнях кафедри;
- проводять конференції за підсумками виробничих практик;

- подають до деканатів, навчального відділу звіти про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення її організації.

6.18. Керівник практики від кафедри:

- розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми дипломних робіт (проектів);
- узгоджує з керівником практики від підприємства (організації, установи) індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- бере участь у розподілі здобувачів за місцями практики;
- відстежує своєчасне прибуття здобувачів до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проходження;
- надає методичну допомогу здобувачам під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до дипломної роботи (проекту);
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує здобувачів про порядок надання та захисту звітів з практики згідно розпорядження деканату;
- приймає участь у роботі комісії із захисту звітів здобувачів, на підставі протоколів комісії виставляє оцінки в відомості успішності і залікові книжки;
- здає звіти здобувачів про практику на кафедру.

6.19. Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

Керівник практики від підприємства:

- несе особисту відповідальність за проведення практики;
- організовує практику згідно з програмами практики;
- визначає місця практики, забезпечує найбільшу ефективність її проходження;

- організовує інструктаж здобувачів з правил охорони праці на підприємстві;
- забезпечує виконання погоджених із навчальним планом графіків проходження практики в структурних підрозділах підприємства;
- надає здобувачам-практикантам можливість користуватися літературою, необхідною документацією;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння практикантами нової техніки, передових технологій, сучасних методів організації праці;
- контролює виконання Кодексу законів про працю України тощо.

6.20. Здобувачі вищих навчальних закладів під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практики одержати у керівника практики від університету методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання, направлення на практику) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики, оформити та надіслати до університету «Повідомлення про прибуття» встановленого зразка (додаток Д);
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити і чітко дотримуватись правил охорони праці і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати і показувати приклад свідомого і сумлінного ставлення до праці;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

6.21. По закінченню терміну виробничої практики здобувачі-практиканти складають письмовий звіт, передають його для рецензування керівникові практики

від університету разом із щоденником практики. Звіт підписується керівником від бази практики на титульному аркуші, скріплюється печаткою підприємства. Звіт повинен відображати відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з охорони праці, висновки, пропозиції, перелік використаної літератури тощо. Звіт оформляється відповідно до встановлених вимог та підписується здобувачем-практикантом. Зразок титульного аркуша звіту наведений у додатку Е.

7. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

7.1. Джерела фінансування практики здобувачів університету визначаються формою замовлення на спеціалістів: державні або регіональні, кошти підприємств, організацій, установ усіх форм власності, закордонних замовників-спеціалістів або кошти фізичних осіб. Суб'єкти-замовники спеціалістів перераховують університету кошти на практику здобувачів у терміни і в обсягах, передбачених відповідними статтями договорів чи контрактів на підготовку спеціалістів (з урахуванням інфляційних процесів).

7.2. Витрати на практику здобувачів університету входять складовою частиною в загальні витрати на підготовку спеціалістів. Розмір витрат на практику здобувачів визначається кошторисом-калькуляцією, що розробляє університет і погоджує з базами практики, із розрахунку вартості проходження практики одного здобувача за тиждень.

Основними статтями калькуляції витрат на практику можуть бути:

- оплата праці безпосереднього керівника практики;
- разові витрати на організацію і підведення підсумків практики (укладання договору, проведення інструктажів, вибір місця практики та інше);

- витрати на матеріальне забезпечення практики (використання ЕОМ, копіювальні роботи, придбання матеріалів і канцприладдя, експлуатація обладнання та інше);

- оплата консультацій, екскурсій та інших одноразових загальних заходів, які можуть проводитися спеціалістами баз практики, та інше.

7.3. Оплата праці безпосередніх керівників практики від бази практики здійснюється університетом згідно з діючими в період практики ставками погодинної оплати праці працівників, зайнятих в усіх галузях народного господарства за проведення учбових занять із розрахунку 1 година на одного здобувача на тиждень.

Форма оплати праці спеціалістів баз практики вказується в договорі і може проводитись через фінансові органи баз практики або безпосередньо навчальними закладами за трудовою угодою.

7.4. Оплата лекцій, практичних, лабораторних і семінарських занять, консультацій і екскурсій (загальною тривалістю не більше шести годин на тиждень на групу здобувачів), які проводяться на базах практики кваліфікованими спеціалістами структурних підрозділів цих баз (які не керують практикою здобувачів), здійснюється за фактично виконані години за нормами погодинної оплати згідно з чинним законодавством України за рахунок коштів вищих навчальних закладів.

7.5. Під час практики у період роботи на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати за здобувачами зберігається право на одержання стипендії за результатами підсумкового контролю.

7.6. Здобувачам останніх курсів університету, які навчаються без відриву від виробництва і відповідно з рішенням кафедри направляються для проходження практики, керівники підприємств, організацій і установ усіх форм власності надають додаткову місячну відпустку без збереження заробітної плати на підставі довідки університету про строк практичної підготовки. На період указаної

відпустки таким здобувачам призначається стипендія в розмірі не менше мінімальної заробітної плати за рахунок відповідних підприємств, організацій, установ.

7.7. Здобувачам-практикантам на період практики, що проводиться за межами місця знаходження університету, при наявності фінансування, сплачуються добові за рахунок витрат на практичну підготовку у розмірах, встановлених чинним законодавством. При цьому враховується час знаходження в дорозі до бази практики і назад.

Університет може утримувати з здобувачів добові за пропущені з неповажних причин дні практики, зазначені у табелі відвідування баз практики.

7.8. Проїзд здобувачів вищих навчальних закладів залізничним, водним і автомобільним транспортом до місця знаходження баз практики і назад сплачується за рахунок витрат на практику. Проїзд до баз практики і назад міським і приміським (до 50 км) транспортом сплачується здобувачами за свій рахунок.

7.9. Проживання здобувачів-практикантів у гуртожитках баз практик або в орендованих для цього житлових приміщеннях сплачується університетом на умовах та у розмірах, передбачених договором та чинним законодавством. Проживання здобувачів-практикантів у гуртожитках навчальних закладів інших міст (за договорами між навчальними закладами про взаємообмін місцями у гуртожитках) сплачується здобувачами за свій рахунок за нормами, встановленими для цих гуртожитків.

7.10. Оплата відряджень науково-педагогічним працівникам університету, керівникам практики здобувачів, здійснюється ДДАЕУ згідно з чинним законодавством.

7.11. Терміни і витрати часу на керівництво практикою, кількість здобувачів у групах і підгрупах, а також інші організаційні питання практики, не обумовлені в даному Положенні, встановлюються відповідно до навчальних планів та фінансування.

7.12. Університет, за необхідністю, може розробляти і затверджувати на підставі цього Положення інструкції, які враховують особливості навчання з конкретної спеціальності чи спеціалізації.

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

8.1. Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності здобувача за практику – це подання письмового звіту, узгодженого з керівником практики від виробництва.

На перевірку, рецензування та на захист звітів з виробничої практики відводиться 10 робочих днів. Письмовий звіт разом із щоденником практики, в п'ятиденний термін по завершенню практики реєструється на кафедрі і подається на рецензування керівнику практики від університету.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції виробництву, список використаної літератури (якщо використовувалася), тощо. Вимоги щодо оформлення звіту визначаються робочою програмою практики.

8.2. Захист звітів з виробничої практики проводиться комісійно шляхом прийняття диференційованого заліку згідно призначення деканату в 10-денний термін після закінчення практики або в п'ятиденний термін після початку занять нового семестру, якщо практика завершилась в кінці попереднього семестру.

До складу комісії входять голова (завідувач кафедри), члени комісії (від 2 до 4 членів комісії із числа науково-педагогічних працівників університету) та (по можливості) керівник від бази практики. Відповідно складається протокол засідання комісії із захисту звітів за підписом голови та членів комісії.

Критерії оцінювання знань здобувачів за результатами проходження виробничої практики наведені у додатку Ж.

8.3. Результат диференційованого заліку за практику вноситься в відомість успішності і залікову книжку здобувача за підписом керівника практики від кафедри згідно наказу ректора і враховується стипендіальною комісією під час призначення та визначення розміру стипендії.

8.4. Здобувач, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути відрахований з університету.

8.5. Здобувачу, який не виконав програму практики з поважної причини, надається можливість пройти практику повторно через рік, або за індивідуальним графіком у вільний від занять час. Можливість повторного проходження практики надається і здобувачу, який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку.

8.6. Підсумки практик обговорюються на засіданнях відповідних кафедр, підсумкових конференціях здобувачів з практики, а загальні підсумки – на вчених радах факультетів та університету не менше одного разу протягом навчального року з оформленням відповідних протоколів.

Додаток А

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 29 березня 2012 року № 384 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н-6.01

ДОГОВІР № _____
про проведення практики здобувачів
вищого навчального закладу

Місто _____

« _____ » _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони, _____

_____ (повне найменування навчального закладу)

(далі – навчальний заклад) в особі _____

_____ (посада, прізвище та ініціали)

діючого на підставі _____

_____ (статут або доручення)

і, з другої сторони, _____

_____ (назва підприємства, організації, установи тощо)

(надалі – база практики) в особі _____

(посада)

_____, діючого на підставі

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (далі – сторони),

_____ (статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою договір:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти здобувачів на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Напрямок підготовки. Професійне спрямування/ спеціальність	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Термін практики (початок - кінець)

1.2. Призначити наказом кваліфікованих фахівців для керівництва практикою.

1.3. Створити належні умови для виконання здобувачами програми практики, не допускати їх використання до зайняття посад та виконання робіт, що не відповідають програмі практики та майбутньому фаху.

1.4. Забезпечити здобувачам умови безпечної праці на конкретному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувачів-практикантів безпечних методів праці.

1.5. Надати здобувачам-практикантам можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходів на роботу здобувачів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.

1.7. Після закінчення практики надати характеристику на кожного здобувача-практиканта, в котрій відобразити виконання програми практики, якість підготовленого ним звіту тощо.

1.8. Надавати здобувачам можливість збору інформації для курсових та дипломних робіт за результатами діяльності підприємства, яка не є комерційною таємницею, на підставі направлень кафедр.

1.9. Додаткові умови _____

2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:

2.1. До початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список здобувачів, яких направляють на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих науково-педагогічних працівників.

2.3. Забезпечити додержання здобувачами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі здобувачами під час проходження практики.

2.4. Навчальний заклад зобов'язується не розголошувати використану інформацію про діяльність підприємства через знищення курсових, дипломних робіт та звітів у встановленому порядку.

2.5. Додаткові умови _____

3. Відповідальність сторін за невиконання договору:

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно із законодавством про працю в Україні.

3.2. Усі суперечки, що виникають між сторонами за договором, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Договір набуває сили після його підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Договір складений у двох примірниках: по одному – базі практики і вищому навчальному закладу.

3.5. Місцезнаходження:

навчальний заклад: _____

база практики: _____

Підписи та печатки

Від навчального закладу:

Від бази практики:

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. «__» _____ 20__р.

М.П. «__» _____ 20__р.

Додаток Б

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України від
05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н-6.03

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет, відділення _____

Кафедра _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____

Спеціальність _____

_____ (назва)
_____ курс, група _____

Здобувач _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу.

Печатка
підприємства, організації, установи „____” _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи.

Печатка

підприємства, організації, установи

“ ” _____ 20 _____ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

[illegible]

[illegible][illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, typical of notebook paper. There are no margins, text, or other markings on the page.

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

This image shows a full page of blank white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings present.

Керівник практики від підприємства, організації, установи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка

«_____» _____ 20____ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від вищого навчального закладу про проходження практики

Дата складання заліку „	”	20	року
-------------------------	---	----	------

за національною шкалою _____
(літерами)

кількість балів _____
(цифрами і літерами)

за шкалою ECTS

Керівник практики від вищого навчального закладу

(прізвище та ініціали)

1. Форму призначено для визначення завдань на практику, проведення поточних записів набутих вмінь при виконанні роботи, оцінки результатів практики. Заповнюється здобувачем особисто, крім розділів відгуку про роботу здобувача на практиці.

2. Вищими навчальними закладами можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Щоденника практики» залежно від специфіки та профілю вищого навчального закладу.

36

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 29 березня 2012 року № 384
(у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н-6.02

Місце кутового штампа
вищого навчального закладу

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

(є підставою для зарахування на практику)

Згідно з угодою від „___” _____ 20__ року № ___, яку укладено з

_____,
(повне найменування підприємства, організації, установи)
направляємо на практику здобувачів _____ курсу, які навчаються за спеціальністю

Назва практики _____

Строки практики з „___” _____

20__ року

по „___” _____

20__ року

Керівник практики від кафедри, циклової комісії _____

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ПРІЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ ЗДОБУВАЧІВ

М.П. Керівник виробничої практики ВНЗ _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Примітки:

1. Форма служить підставою для прийому здобувачів на практику підприємством, установою, організацією.

2. Вищими навчальними закладами можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Направлення на практику» залежно від специфіки та профілю вищого навчального закладу.

3. Формат бланка – А5 (148 × 210 мм), 2 сторінки.

Додаток Д

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.04

Кутовий штамп
(підприємства,
організації, установи)

Надсилається у вищий навчальний заклад
не пізніше як через три дні після прибуття
студента на підприємство (організацію, установу)
/початку практики/

ПОВІДОМЛЕННЯ

здобувач _____
(повне найменування вищого навчального закладу)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (курс, інститут, факультет (відділення), спеціальність)

прибув „___” _____ 20___ року до _____

_____ (назва підприємства, організації, установи)

і приступив до практики. Наказом по підприємству (організації, установі) від „___” _____ 20___ року №

_____ здобувач _____ зарахований на посаду _____

_____ (штатну, дублером, штатну роботу, практикантом)

_____ (штатні посади назвати конкретно)

Керівником практики від підприємства (організації, установи) призначено

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник підприємства (організації, установи)

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Печатка (підприємства, організації, установи) “___” _____ 20___ року

Керівник практики від ДДАЕУ

_____ (назва кафедри, циклової комісії)

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові) “___” _____ 20___ року

Примітки:

1. Форма засвідчує прибуття здобувача на практику згідно з направленням. Вказується посада, на яку призначений здобувач, та керівник практики відповідно до наказу підприємства, установи, організації.

2. Формат бланка А5 (148 × 210 мм), 1 сторінка.

Директор департаменту вищої освіти

Я. Я. Болюбаш

Додаток Е

Зразок титульного аркуша звіту з виробничої практики

Міністерство освіти і науки України

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Факультет _____

Спеціальність _____

Кафедра _____

ЗВІТ

про проходження виробничої _____

_____ (назва практики)

В _____ (повне найменування бази практики, району, області)

Здобувач _____
(прізвище та ініціали)

групи _____

Керівник практики від

підприємства _____
(підпис, посада, прізвище та ініціали)

Керівник практики від ВНЗ

_____ (підпис, посада, прізвище та ініціали)

Дніпро 2021

Додаток Ж

Критерії оцінювання знань здобувачів під час проходження навчальної практики

Оцінку **«відмінно А»** (90-100 балів) отримує здобувач, який протягом терміну практики не мав пропусків занять, виконав повний обсяг завдань і набув необхідних практичних навичок згідно програми практики, а також дав повні та змістовні відповіді на усі запитання під час захисту результатів практики.

Оцінку **«добре В»** (82-89 балів) отримує здобувач, який протягом терміну практики не мав пропусків занять, виконав повний обсяг завдань і набув необхідних практичних навичок згідно програми практики, але у відповідях на запитання під час захисту результатів практики припустив незначні помилки.

Оцінку **«добре С»** (74-81 балів) отримує здобувач, який протягом терміну практики не мав пропусків занять, виконав повний обсяг завдань і набув необхідних практичних навичок згідно програми практики, але припустив незначні помилки у виконанні практичних і ситуаційних завдань, а також у відповідях на запитання під час захисту результатів практики.

Оцінку **«задовільно Д»** (64-73 балів) отримує здобувач, який протягом терміну практики не мав пропусків занять або відпрацював їх у визначені терміни, виконав мінімальний обсяг завдань і набув основних практичних навичок згідно програми практики, але припустив принципові помилки у виконанні практичних і

ситуаційних завдань, а також правильні відповіді на запитання під час захисту результатів практики якого становили 70%.

Оцінку **«задовільно Е»** (60-63 балів) отримує здобувач, який протягом терміну практики не мав пропусків занять або відпрацював їх у визначені терміни, виконав мінімальний обсяг завдань і набув основних практичних навичок згідно програми практики, але припустив принципові помилки у виконанні практичних і ситуаційних завдань, а також правильні відповіді на запитання під час захисту результатів практики якого становили 60%.

Оцінку **«незадовільно FХ»** (35-59 балів) отримує здобувач, який протягом терміну практики мав пропуски занять і не відпрацював їх у визначені терміни або не виконав мінімального обсягу програми практики і не набув основних практичних навичок згідно програми практики, припустивши принципові помилки у виконанні більшості практичних і ситуаційних завдань, а також правильні відповіді на запитання під час захисту результатів практики якого становили менше 60%.

Оцінку **«незадовільно F»** (1-34 бали) отримує здобувач, який протягом терміну практики мав пропуски занять і не відпрацював їх у визначені терміни або не виконав мінімального обсягу програми практики і не набув основних практичних навичок згідно програми практики, а також не зміг відповісти на поставлені запитання.

Критерії оцінювання знань студентів за результатами проходження виробничої практики

Оцінку **«відмінно А»** (90-100 балів) отримує здобувач, який пройшов виробничу практику згідно календарного плану, виконав всі вимоги програми практики, має позитивну характеристику від керівника практики з підприємства, своєчасно підготував звіт про проходження практики згідно встановлених вимог і

здав його для перевірки на кафедрі та захистив у комісії на оцінку «відмінно» (на всі запитання дав обґрунтовані, чіткі відповіді).

Оцінку **«добре В»** (82-89 балів) отримує здобувач, який пройшов виробничу практику згідно календарного плану, виконав всі вимоги програми практики, має позитивну характеристику від керівника практики з підприємства, своєчасно підготував звіт про проходження практики згідно встановлених вимог і здав його для перевірки на кафедрі та захистив у комісії на оцінку «добре» (на всі запитання дав відповіді, але неповні чи необґрунтовані).

Оцінку **«добре С»** (74-81 балів) отримує здобувач, який пройшов виробничу практику згідно календарного плану, виконав всі вимоги програми практики, має позитивну характеристику від керівника практики з підприємства, своєчасно підготував звіт про проходження практики згідно встановлених вимог і здав його для перевірки на кафедрі та захистив у комісії на оцінку «добре» (не на всі запитання дав повні, обґрунтовані відповіді).

Оцінку **«задовільно Д»** (64-73 балів) отримує здобувач, який пройшов виробничу практику згідно календарного плану, виконав всі вимоги програми практики, має позитивну характеристику від керівника практики з підприємства, у зазначений термін підготував звіт про проходження практики згідно встановлених вимог, але не в повній мірі розкрив необхідні розділи звіту, і здав його для перевірки на кафедрі та захистив у комісії на оцінку «задовільно» (на 70 % запитань дав правильні, обґрунтовані відповіді).

Оцінку **«задовільно Е»** (60-63 балів) отримує здобувач, який пройшов виробничу практику згідно календарного плану, виконав всі вимоги програми практики, має позитивну характеристику від керівника практики з підприємства, у зазначений термін підготував звіт про проходження практики згідно встановлених вимог, але не в повній мірі розкрив необхідні розділи звіту, і здав його для перевірки на кафедрі та захистив у комісії на оцінку «задовільно» (на 60 % запитань дав правильні, обґрунтовані відповіді).

Оцінку **«незадовільно FX»** (35-59 балів) отримує здобувач, який пройшов виробничу практику згідно календарного плану, виконав вимоги програми практики не в повному обсязі, має позитивну характеристику від керівника практики з підприємства, несвоєчасно підготував звіт про проходження практики з порушенням встановлених вимог і здав його для перевірки на кафедрі та захистив у комісії на оцінку **«незадовільно»** (менше ніж на 60 % запитань дав правильні відповіді).

Оцінку **«незадовільно F»** (1-34 бали) отримує здобувач, який не пройшов виробничу практику згідно календарного плану, не виконав вимоги програми практики, не має позитивну характеристику від керівника практики з підприємства, несвоєчасно підготував звіт про проходження практики з порушенням встановлених вимог і здав його для перевірки на кафедрі та захистив у комісії на оцінку **«незадовільно»** (не дав правильні відповіді на поставлені питання).